

Årsrapport for Fagområdet for universitetspedagogikk for 2008

Mandat

Fagområdet for universitetspedagogikk skal på forskningsmessig grunnlag arbeide for

- å gi vitenskapelig ansatte ved Universitetet i Oslo pedagogisk basiskompetanse
- å styrke studieplaner, studiekvalitet, undervisning og læringsmiljø sett i lys av nye krav og forventninger til Universitetet i Oslo som utdanningsinstitusjon
- å styrke forskning og praktisk pedagogisk innsikt innenfor feltet høyere utdanning og universitetspedagogikk

Organisering

Ansatte ved Pedagogisk forskningsinstitutt (PFI) har drevet kurs i universitetspedagogikk siden 1960-årene. Fra 1970-tallet har de kursansvarlige også hatt oppgaver relatert til utvikling av studier og studiekvalitet ved UiO, og i 1987 ble to stillinger øremerket for disse formål. I 1993 opprettet Kollegiet to nye vitenskapelige stillinger med tanke på å styrke både kursvirksomheten og å utvikle studiekvaliteten ved UiO. I 2002 vedtok Kollegiet å opprette ytterligere to vitenskapelige stillinger med tanke på oppfølging av Kvalitetsreformen og styrking av UiO's strategi for fleksibel læring. En av disse stillingene ble besatt i oktober 2003 og den andre stillingen i april 2004.

Fagområdet er ikke en egen organisatorisk enhet, men en integrert del av Pedagogisk forskningsinstitutt. Gruppen har imidlertid et eget mandat for virksomheten og det avsettes egne midler til drift fra UiO sentralt. Fagområdet har valgt koordinator, et verv som går på omgang. Koordinatorer for 2008 har vært Arne Skodvin.

Bemanning 2008

Faste vitenskapelige stillinger:

- Professor Kirsten Hofgaard Lycke (hel stilling)
- Professor Helge Ivar Strømsø (frikjøpt fra undervisning til forskning)
- Professor Karen Jensen (permittert som dekan ved UV-fakultetet).
- Professor Eevi Beck (sykmeldt fra undervisning under rehabilitering)
- Førsteamanuensis Arne Skodvin (hel stilling)

Andre stillinger:

- Gunnar Handal (professor emeritus)
- Universitetslektor (engasjement) Line Wittek (til 31.juli 2008), deretter post doc stipendiat (fra 1.august)
- Stipendiat Monika Borgan (til 30. juni 2008, deretter fødselspermisjon)
- Universitetslektor (vikariat) Tone Dyrdal Solbrekke (hel stilling til 31. juli 2008, deretter ¾ forskerstilling medisinsk fakultet og ¼ universitetslektorstilling FUP)
- Universitetslektor (vikariat) Trond Haugerud (hel stilling)
- Universitetslektor (vikariat) Ester Fremstad (hel stilling fra 1. august 2008)
- Universitetslektor (2 års engasjement) Cecilie Enquist-Jensen (fra 1. august 2008)
- Førstekonsulent Siri Ytrehus (20%),
- Konsulent (vikariat) Tine Lillemoen Asklund (halv stilling fra 1. februar 2008)

Program for pedagogisk kompetanseutvikling

Fagområdet tilbyr kurs i tråd UiO's krav om 'pedagogisk basiskompetanse'. Programmet for pedagogisk kompetanseutvikling er totalt på 100 timer. En *fellesdel* (50 timer) tilbys hvert semester og er obligatorisk for alle. De øvrige kursene (50 timer) kan settes sammen av valgfrie *moduler* á 25 eller 12 timer med noe forskjellig tilbud vår og høst. Flere av modulene er utviklet i samarbeid med fagmiljøer ved ulike fakulteter.

Fagområdet har først og fremst ansvar for å gi tilbud om pedagogisk basiskompetanse til fast vitenskapelig ansatte ved UiO. Interessen for tilbudet har imidlertid vært økende også blant midlertidig ansatte. Fra og med høsten 2007 har det regelmessig vært gjennomført egne fellesdeler for stipendiater og post.doc.stipendiate fra alle fakulteter (se nedenfor).

Fellesdelen

I 2008 ble det gjennomført to fellesdeler for faste vitenskapelig ansatte og to fellesdeler for stipendiater/ post.doc.stipenditer.

Tabell 1 gir oversikt over deltakelse på fellesdelen for fast vitenskapelig ansatte i perioden 2002-2008 og tabell 2 oversikt over deltakelse på fellesdelen for midlertidig vitenskapelig ansatte i perioden 2002-2008

Tabell 1 Deltakelse på Fellesdelen 2002-2008. Fast vitenskapelig ansatte.

År	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Vår	18	23	28	26	28	23	25
Høst	15	30	35	27	24	23	20
Totalt	33	53	63	53	52	46	45

Tabell 2 Deltakelse på Fellesdelen 2003-2008. Midlertidig vitenskapelig ansatte.

År	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Vår	10	34	15		27	19
Høst	-	-	22	23	20	22
Totalt	10	34	37	23	47	41

86 personer deltok på fellesdelskursene i 2008, herav 45 på kurset for fast vitenskapelig ansatte og 41 på kurs for stipendiater og andre midlertidig ansatte.

Valgfrie moduler

I 2008 ble det gjennomført 10 valgfrie moduler. Tabell 3 viser deltakelse på de ulike modulene i 2006, 2007 og 2008.

Tabell 3. Valgfrie moduler. Deltakelse 2006, 2007 og 2008

Modul	2006	2007	2008
<i>Store moduler:</i>			
Case, prosjekt og PBL	15	11	12
IKT i undervisning og læring	20	8	23
Nye vurderingsformer	8	8	-
Undervisning MN-fag	9	12	7
Vitenskapelig veiledning	44	37	44

<i>Små moduler:</i>			
Forelesningen	28	28	41
Vurdering av kvalitet	15	15	5
Læring og læringsmiljø	10	5	15
Læringsfremmende skriving	11	6	12
PBL-veiledning	47	21	37
Visualisering	12	16	18
Totalt	219	174	214

Nye vurderingsformer måtte i 2008 avlyses på grunn av mangel på lærerkrefter. I alt var det 214 deltakere som gjennomførte modulene i 2008 mot 174 året før.

Pedagogisk basiskompetanse

Tabell 4 gir oversikt over gjennomføring og oppnådd pedagogisk basiskompetanse fra 2002 til 2008 etter fakultet. Tabell 5 gir oversikt over oppnådd basiskompetanse etter stilling og tabell 6 etter kjønn for henholdsvis 2006, 2007 og 2008.

Tabell 4. Pedagogisk basiskompetanse etter fakultet. 2002-2008.

Fakultet/ År	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Totalt
HF	3	4	11	13	20	17	22	90
JUS	1	3	3	4	-	2	7	20
MN	13	17	17	20	21	15	12	115
MED	12	13	13	21	24	15	17	115
OD	2	7	7	7	5	-	3	31
SV	1	2	17	6	7	8	4	45
TF	-	-	-	-	-	-	3	3
UV	1	-	-	2	-	-	2	5
Andre*	-	2	1	2	3	1	2	11
Totalt	33	48	69	75	80	60	72	437

* Andre: Sentre, Museer, Administrasjon, UB og UNIRAND.

Tabell 5 Pedagogisk basiskompetanse etter stilling. 2006, 2007 og 2008

År	Prof	Prof II	1. Aman.	Aman II	Stip/ Post doc	Andre *)	Totalt
2006	13	14	20	0	19	14	80
2007	6	9	16	4	16	9	60
2008	12	9	18	1	29	3	72
Totalt	31	32	54	5	64	26	212

*) Andre: Sentre, Museer, Administrasjon, UB og UNIRAND.

Tabell 6 Pedagogisk basiskompetanse etter kjønn. 2006, 2007 og 2008

År	Kvinner	Menn	Totalt
2006	33	47	80
2007	23	37	60
2008	31	41	72
Totalt	87	125	212

72 personer har oppnådd pedagogisk basiskompetanse etter gjennomføring av universitetspedagogiske kurs i 2008. Dette er en oppgang på 12 personer i forhold til 2007. Det er fortsatt en lavere andel kvinner enn menn som har oppnådd pedagogisk basiskompetanse.

Utvikling av tilbud til stipendiater og seminarledere

Fagområdet har fått bevilget midler til et treårig engasjement (fom høst 2007) for å utvikle egne kurstilbud for stipendiater og post.doc.stipendiater samt for seminarledere. Fellesdelen for stipendiater er basert på tidligere kurs for disse gruppene, men er i 2008 prøvet ut med nye arbeidsmåter utviklet spesielt for denne gruppen. I 2008 ble det gjennomført to fellesdeler for stipendiater fra alle fakulteter (se over) og det ble gjennomført til sammen fem seminarlederkurs for masterstudenter ved Humanistisk fakultet, Samfunnsvitenskapelig fakultet og Utdanningsvitenskapelig fakultet. En underveisrapport fra prosjektet vil bli ferdigstilt våren 2009.

Kvalitetssikring

Kompetanseutviklingsprogrammet gjennomgås årlig med fakultetenes studiedekaner. Alle kurs blir evaluert av deltakerne. Evalueringene, fremmøte og frafall gjøres til gjenstand for drøfting i fagområdet. Tilbud rettet mot spesielle pedagogiske utfordringer ved ulike fakulteter blir utviklet i samarbeid med vitenskapelig ansatte ved disse fakultetene. Vitenskapelig ansatte fra ulike fagmiljøer bidrar til utvikling og gjennomføring av kurstilbud.

Konsulentvirksomheten

Konsulentvirksomheten er rettet mot utvikling av studieplaner, undervisning, vurdering og læringsmiljø. Fagområdet bidrar som konsulenter ved slik virksomhet ved fakultetene på ulike måter og i ulikt omfang. Det ble også i 2008 gjennomført møter med studieledelsen ved de fleste fakultetene med hensikt på å drøfte både Fagområdets program for pedagogisk basiskompetanse, tiltak i forlengelse av kvalitetsreformen og krav til kvalitetssikring av utdanningstilbudet ved UiO.

Kontinuiteten i konsulentvirksomheten ivaretas ved at ansvaret for kontakten med fakultetene blir fordelt mellom Fagområdets ansatte. Variasjon i de ansattes kompetanse og tilsetningsforhold tilsier likevel noe overlapping og at det arbeides på tvers av fakultetene.

Fakultetskontakter i 2008 har vært:

HF: Arne Skodvin

SV: Line Wittek og Kirsten Hofgaard Lycke

MN: Trond Haugerud

JUS: Tone Dyrdal Solbrekke og Kirsten Hofgaard Lycke

MF: Kirsten Hofgaard Lycke

OD: Kirsten Hofgaard Lycke

TF: Line Wittek og Gunnar Handal

UV: Arne Skodvin og Line Wittek

Tverrfakultært ansvar for IKT: Trond Haugerud

Konsulentvirksomheten i 2008 har blant annet omfattet

- HF: Seminarlederkurs for ansatte og for masterstudenter
- SV: Seminarlederkurs for masterstudenter, prøveforelesning som vurderingsform til mastergrad
- MN: Deltakelse i referansegruppen for realfagskonferansen, utvikling av ny modul for MN
- JUS: Utvikling av kurs for fakultetets eksterne kursholdere
- MF: Utvikling av PBL-kurs, bistand i utvikling av elektronisk system for flervalgsoppgaver, utviklingsprosjekt vedrørende pasienttilfredshet, utvikling av internasjonal master, utvikling av fakultetets forskeropplæring
- OD: Utvikling av PBL-kurs
- UV: Deltakelse i studiekvalitetsutvalget, utvikling av UTVIT 1000, seminarlederkurs for masterstudenter

Andre eksempler på konsultasjon kan være tildeling av Læringsmiljøprisen ved UiO, mindre presentasjoner/innlegg på fagmiljøenes egne seminarer, temamøte ved Universitetsbiblioteket om læringsutbytte, og respons på konkrete forespørsler pr telefon og e-post.

Fagområdets database og nettinformasjon

IT-avdelingen ved UV-fakultetet har i 2008 ferdigstilt en database for registrering av påmelding og gjennomføring av kompetanseutviklingsprogrammet. Database er blitt fortløpende revidert og har nå erstattet skriftlige former for påmelding.

Fagområdet har arbeidet for å videreutvikle nettstedet. Kursbeskrivelsene har i 2008 vært under fortløpende revisjon som også vil videreføres neste år.

Kvalitetssikring og kvalitetsutvikling ved UiO

Et hovedansvar for Fagområdet er å styrke UiO som utdanningsinstitusjon, men også å medvirke til utviklingen innenfor høyere utdanning generelt. Deltakelse i interne og eksterne råd, utvalg og komiteer er en viktig faktor i dette arbeidet.

Ansatte ved Fagområdet har vært representert i styret for Pedagogisk forskningsinstitutt, Studieutvalget ved UV-fakultetet, og UiO's Studiekomite sentralt.

Fagområdet var aktiv part i UiO's satsning på Fleksibel læring 2002-2007. Det ble i 2008 vedtatt å etablere et nettverk for fleksibel læring koordinert av Studieavdelingen i samarbeid med USIT, til dette nettverket vil det også bli oppnevnt en representant fra FUP.

Faggruppen har også en kontaktperson for universell utforming ved UiO.

Fagområdet samarbeider med Studieavdelingen (STA) ved UiO på flere områder og har semestervise møter med representanter fra avdelingen. Hver vår arrangeres et åpent fagseminar i samarbeid mellom FUP og STA, i 2008 med "Læringsutbytte" som tema.

Fagområdet har medvirket til nasjonal utvikling av universitets- og høgskolepedagogikk gjennom å arrangere eller bidra til årlige nettverksmøter for slike enheter i norsk høyere utdanning. På et møte i Bergen i januar 2008 ble Norsk Forum for Universitets- og Høgskolepedagogikk opprettet. Denne organisasjonen skal videreføre arbeidet med det elektroniske nettverket PEDNETT og de årlige konferansene. Fagområdet er representert i et interimstyre som er i dialog med Universitets- og Høgskolerådet med tanke på en formell tilknytning.

Forskning og faglig utviklingsarbeid:

De vitenskapelige ansatte ved Fagområdet deltar i flere forskningsprosjekter, nasjonalt og internasjonalt. Fagområdets vitenskapelig ansatte medvirker i to forskergrupper: Learning Environments in Higher Education (LEHE) og Text Comprehension: Development, Instruction and Multiple texts (Text DIM). Det vises til nettsidene for disse forskergruppene for informasjon om Fagområdets forskningsaktiviteter og andre samarbeidsrelasjoner.

Fagområdet ivaretar også universitets- og høyskolepedagogikk gjennom medvirkning i tidsskriftarbeid:

Redaksjonskomite UNIPED (Helge Strømsø),

Redaktør for Norsk Pedagogisk Tidsskrift (Tone Dyrdal Solbrekke)

Redaktør for Norsk Pedagogisk Tidsskrift temahefte Høyere utdanning i endring – pedagogiske og kunnskapsmessige utfordringer (Kirsten Hofgaard Lycke)

Redaksjonskomite IJAD (Gunnar Handal)

Redaksjonsråd TTP (Teachers and Teaching. Theory and Practice) (Gunnar Handal)

Kasserer i Nordisk Forening for Pedagogisk Forskning (Tone Dyrdal Solbrekke)

Ansatte ved Fagområdet er veiledere for stipendiater og mastergradsstudenter på egne forskningsfelt, og har i 2008 medvirket ved interne og eksterne bedømmelseskomiteer for mastergrad, som referees for nasjonale/internasjonale tidsskrifter og konferanser, og som opposent ved doktordisputas.

Fagområdet har også medvirket til utvikling av universitetspedagogisk virksomhet ved Universitetet i Stavanger, blant annet gjennom planlegging og gjennomføring av seminarer..

Internasjonal kontakt

Medlemmer av Gruppens har også i 2008 medvirket i en flere internasjonale nettverk.

Blant disse kan nevnes:

- ICED (International Consortium for Educational Development). (Kirsten Hofgaard Lycke)

- Network for enhancing teaching and learning in research intensive environments (Anne Line Wittek)

- NETTLE (Network for Tertiary Level Educators) (Arne Skodvin)

Fagområdet arrangerte også i mai 2008 et seminar for Forum for Fagdidaktik og Universitetspedagogik fra Københavns Universitet.

Avslutning

I 2008 har Fagområdet viderført en strategi som tar sikte på involvere de ulike fakultetene mer direkte i programvirksomheten. Når Fagområdet tar på seg konsultasjonsoppdrag som innebærer å arrangere halvdagskurs eller miniseminar, er det en betingelse at lokale krefter deltar i planlegging og gjennomføring av disse. Fakultetsbaserte kurs har andre muligheter for å skape nytenkning og kvalitetsutvikling enn sentral kursing av individuelle deltakere.

I tråd med denne tenkningen har Fagområdet også lagt vekt på å gi støtte og hjelp til etablering av lokale kurs som tar utgangspunkt i fakultetsspesifikke behov, og som samtidig kan godkjennes som en del av kravene til pedagogisk basiskompetanse. I året 2008 var en slik modul (Praksisnære arbeidsformer) allerede operativ for stipendiater ved Teologisk fakultet, ytterligere en modul (Informasjonskompetanse og læring) ble planlagt for fagreferenter og

bibliotekarer ved Universitetsbiblioteket, og neste år kan det forhandles om fritak for fellesdelen i universitetspedagogikk for lærerutdanningen ved regionscenter for barne og ungdoms psykiske helse (RBUP) under forutsetning av gjennomført kollegaveiledning.

Som i de to foregående årene, har Fagområdet i 2008 hatt bemanningsproblemer. Det har også vært problemer med kontinuiteten i administrative støtten, som i løpet av året 2008 ble ivaretatt av fire ulike medarbeidere. Av de fem vitenskapelig fast ansatte var dessuten tre i permisjon (en valgt til dekan fra 2005, en innvilget forskningspermisjon fra 2006, og en langtids sykmeldt fra 2007). I disse stillingene har Fagområdet klart å engasjert dyktige yngre medarbeidere, men som regel dessverre bare i kortvarige universitetslektorater. Dette har medført merarbeid og økt ansvar for de gjenværende fast ansatte, både med hensyn til opplæring, kurs- og konsultasjonsvirksomhet. Men Fagområdet har gjennomgående fått meget gode evalueringer fra kursdeltakerne også i 2008.